

ДУХОВНА СКЛАДОВА ЗДОРОВ'Я ХВОРИХ ЛЮДЕЙ НА КУРОРТІ

©В. М. Савченко

Доктор медичних наук, професор, м. Херсон

Вступ. Здоров'я людини являє собою складне і багатокомпонентне поняття. Згідно з визначенням здоров'я, яке дає Всесвітня організація охорони здоров'я, одним з компонентів здоров'я людини є її духовність.

Мета дослідження – вивчити стан духовного здоров'я хворих людей на курорті.

Матеріал і методи дослідження. Обстежено 148 хворих, які страждали на хронічні хвороби і поступили на лікування на Південний берег Криму. Всі хворі були жителями Криму. Жінок було 115 (77,7 %), чоловіків – 33 (22,3 %). Середній ($M \pm \sigma$) вік хворих склав ($59,22 \pm 10,9$) років. Основними захворюваннями були: церебральний атеросклероз – 17,6 %, гіпертонічна хвороба – 17,6 %, стенокардія – 16,9 %, дифузний кардіосклероз – 15,5 %, бронхіальна астма – 14,9 %, хронічний не-обструктивний бронхіт – 6,1 %, хронічна обструктивна хвороба легень – 4,7 % випадків. Тривалість основного захворювання в середньому склала $9,92 \pm 8,38$ років. Стан духовного здоров'я встановлювали за допомогою спеціальної анкети «Визначення духовної складової здоров'я», респондентам пропонувалося відповісти на 19 питань (Гончаренко М. С., 2009 р.; Харків). Кожне питання мало кілька варіантів відповіді (від 3 до 11), серед яких були правильні, частково неправильні і повністю неправильні. Загалом рівень духовного здоров'я хворих визначали шляхом підсумовування балів отриманих відповідей на всі питання анкети.

Результати й обговорення. Встановлено, що в цілому кількість правильних відповідей на питання анкети склала 38,9 %, неправильних – 61,1 %, серед яких частково неправильних було 27,1 % і повністю неправильних – 34,0 % (від загального числа відповідей). Переважно неправильні відповіді були дані хворими на 10 питань. Так, на питання про допустимість жертвності заради духовності хворі неправильно відповіли в 79,1 % випадків. На запитання про мотиви покупок речей неправильні відповіді надані в 91,2 % випадків. На питання про приводи, за якими найбільше переживаємо, неправильні відповіді надані в 93,2 % випадків. На питання про якості для становлення духовності жінок неправильні відповіді надані в 95,3 % випадків. На питання про якості для становлення духовності чоловіків неправильні відповіді надані в 97,9 % випадків. На пи-

тання про якості, які є основними проявами людського духу, неправильні відповіді отримані в 87,2 % випадків. На питання про самооцінку неправильні відповіді отримані в 81,1 % випадків. На питання про щастя неправильні відповіді надані в 87,8 % випадків. На питання про рух руками при поясненні інформації неправильні відповіді надані в 77,7 % випадків. На питання про співвідношення понять "інтелектуальність" і "духовність" неправильні відповіді надані в 63,5 % випадків.

Переважно правильні відповіді надані хворими на 6 питань. На питання в чому проявляється духовність правильні відповіді надані в 75,0 % випадків. На питання про подібність між собою вуха і руки правильні відповіді надані в 80,4 % випадків. На питання про ставлення до свого минулого правильні відповіді надані в 75,7 % випадків. На питання про те, що робити перед початком нової необхідної роботи правильні відповіді надані в 71,6 % випадків. На питання про зберігання таємниці правильні відповіді надані в 75,7 % випадків. На питання про ставлення до погоди правильні відповіді надані в 70,9 % випадків.

На інші три питання хворі відповіли майже однаково правильно і неправильно. На питання про людські якості, які поєднують з духовністю, правильні відповіді надані в 47,3 %, неправильні відповіді – в 52,7 % випадків. На питання про виконання духовної місії правильні відповіді надані в 39,9 %, неправильні відповіді – в 60,1 % випадків. На питання про ставлення до вдалих і невдалих явищ життя правильні відповіді надані в 56,1 %, неправильні відповіді – в 43,9 % випадків.

Висновки. Рівень духовності людей, які страждали на хронічні хвороби і надійшли на курортне лікування, є неблагополучним. Про це свідчить 61,1 % випадків неправильних відповідей на питання опитувальника, що призначений для характеристики духовності людини. Отже, курортне лікування хворих вимагає не тільки медичних впливів, а й додаткового включення освітньо-просвітницьких програм формування та підтримки духовного здоров'я людини.

Перспективи подальших досліджень. Результати проведених досліджень свідчать про необхідність розробки та застосування на курорті освітньо-просвітницьких програм формування та підтримки духовного здоров'я людини.